

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK

Uredništvo in upravnništvo v Trstu: ulica S. Francesco d'Assisi 20 — v Ljubljani: Poljanska cesta 7.

Posamezna številka 4 vinarje.
Naročnina v Trstu-Ljubljani mesečno K 1.20; po pošti mesečno K 1.50; četrletno K 4.50; polletno K 9.—; celoletno K 18.—; za inozemstvo celoletno K 28.—.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi: 3 vinarje 1 mm. visokosti šesterostolpne vrste. — Za odgovor je priložiti znamko.

Politična morala.

Morda poreče kdo, da je čuden ta naslov, ker je ljudi na svetu, ki v moralo v politiki sploh ne verujejo. Ali mi smo še vedno idealisti in verujemo, da se tudi politiki, vsaj nekateri, še ozirajo na moralo in smo prepričani, da je tudi politika, ki se ozira tudi na moralo, pri nas mogoča in da je pri nas še vedno ljudi, ki se ne bi hoteli posluževati nemoralnih sredstev za to, da bi — prišli na površje.

Zato ker v vse to verujemo, ker smo prepričani, da naš narod še ni tako pokvarjen, da bi odobral nemoralno v politiki, hočemo danes govoriti o Adolfu Ribnikarju kot o „politiku“, ki se je posluževal vedno samo nemoralnih sredstev, da je prišel na površje, na katerem se ne bo mogel dolgo obdržati, ker posebnih zmožnosti za to nima. z intrigami si pa tudi ne bo mogel dolgo pomagati. —

Kakor je prazna glava, tako je nadut človek ta Adolf Ribnikar. Svoječasno je očital ošabnost dr. Tavčarju in dr. Trillerju in vendar ni ošabnejšega človeka v Ljubljani od njega in njegovega šefa pri „Dnevu“ Jakca Dimnika. Svojo politično karijero je začel s tem, da je razdiral ono, kar so drugi sezidali, ker hotel je biti velik in se ni oziral na besede našega glavnega urednika bivšega ljubljanskega „Jutra“, ki mu je govoril, da take politične individualnosti s tako politično preteklostjo, kot jo ima dr. Tavčar, ni mogoče uničiti kar čez noč in samo zato da se jo uniči.

Naš glavni urednik je bil dober prerok in Ribnikar je moral kapitulirati, ali pri tem je zakrivil politično nemoralnost: zapustil je svoje prijatelje ki so mu pomagali priti na površje, samo da je on prišel v izvrševalen odbor narodno-napredne stranke, ker je dobro vedel, da bi drugače prišel v to korporacijo katerisibodi drugi, zmožnejši njegovih dosedanjih prijateljev. Brezobzirno je zapustil takrat Ribnikar svoje prijatelje in dobrotnike, samo da je mogel sam priti na površje. To je bilo politično nemoralno dejanje,

ki lepo karakterizira političnega štreberja Ribnikarja.

Ko je Ribnikar lansko leto kandidiral v deželni zbor, ni hotel naš glavni urednik delati „štimumge“, ker je predobro poznal Ribnikarjeve „zmožnosti“ in takrat je hotel ta čudni politik vplivati na pisavo „Jutra“ s pomočjo „Učit. tiskarne“, oziroma prisilnega upravitelja tedanjega „Jutra“ g. Karla Widra. In res je g. Wider zahteval od g. Pluta v skrajno surovem tonu, ki bi se mogel oprostiti k večjemu kakemu korporalu, da mora priobčiti na čelu lista volilni vklec za Ribnikarja, ali g. Plut je to odločno odklonil in takrat se je napihnil g. Wider ter zakričal: »Bomo pa vstavili tiskanje „Jutra“, na kar mu je g. Plut odgovoril mirno in hladnokrvno: „Izvolite“.

Volilni oklic ni bil priobčen v „Jutru“, ali g. Wider je izvršil svojo pretnjo. »Učit. tiskarna“ je ustavila tiskanje „Jutra“ in ustanovila za Ribnikarja — „Meglo“, navadno spekulativno podjetje, ki bo moralo propasti že zato, ker je spekulativno. Ribnikar je torej hotel izsiliti reklamo ze svojo kandidacijo v »Jutro« in to je bilo politično nemoralno. sodišče pa opozarjamo na to, da je g. Wider kot zaobljubljeni prisilni upravitelj „Jutra“, ki bi moral biti popolnoma nepristranski, nastopal zelo pristransko, ker je vedno mislil samo na to, da je podpredsednik „Učit. tiskarne“ in pozabljal, da je zaobljubljeni prisilni upravitelj „Jutra“. Pripominjamo to samo zato, ker „Učit. tiskarna“ še vedno ni ustavila prisilne uprave nad listom, ki več ne izhaja, ker ga je sama ubila in smo pripravljeni priti na dan še z novimi detaili o nepristranosti „zaobljubljenega“ prisilnega upravitelja bivšega „Jutra“.

Ribnikar je prišel na površje samo s pomočjo politično nemoralnih sredstev in mi ne bomo mirovali vse dotlej, dokler tega človeka popolnoma ne razkrinkamo in ne pokažemo slovenski javnosti tega nadutega in nezmožnega človeka, ki ima samo dober jezik v popolni njegovi nagoti. Sedaj so nam razvezane roke in noge in lahko govorimo čisto resnico in po našem prepričanju.

Učiteljska tiskarna in narodno-napredna stranka.

„Slovenski Narod“ od pondeljka prinaša sledeči zanimivi članek, katerega prinašamo dobesedno tudi mi:

Razmerje med tistimi gospodi, ki odločujejo v „Učiteljski tiskarni“, — s katerimi pa nikakor ni identificirati vsega naprednega učiteljstva — in med narodno-napredno stranko se mora naposled vendar enkrat pojasniti in razbistriti, zakaj tako, kakor sedaj, ne gre več in ne sme iti dalje.

„Učiteljska tiskarna“ ima zdaj dva lista. Za svoj dnevnik „Dan“ išče podpore pri naprednjakih. V tem listu obeta, da bo delovala za narodna in napredna načela, da bo podpirala narodno-napredno stranko in se zanj bojevala. V drugem listu, imenovanem „Učiteljski Tovariš“ pa meče narodno-napredni stranki bombe v hrbet, ščuje proti nji in ji skuša podkopati tla.

Treba je le vzeti v roke zadnje številke obeh listov in brž se spozna med njima diametralno nasprotje. „Dan“ hoče biti vsekakor bojovník za narodno-napredno stranko, „Učiteljski Tovariš“ pa je njen odločni nasprotnik. Naj navedemo le nekaj izgovorov.

„Učiteljski Tovariš“ piše v številki 52. z dne 29. decembra: „Politiške stranke so nam s prizadevanji posameznih poslancev vred pokazale svojo naklonjenost in nenaklonjenost; a bolj spoštujemo tudi tu klerikalno odkritosrčnost v zatiranju nas, nego napredno hinavščino.“

Narodno-napredna stranka stoji zvesto in nepremično na strani učiteljstva in se bori z vso vmeno za učiteljstvo in njega dobrobit, tudi kadar ji to pri kmetijskih volilnih škoduje, je za to prejela na usta „Učiteljskega Tovariša“ insulto, da uganja samo hinavščino, ki je še grja, kakor klerikalno zatiranje učiteljstva.

V številki 1. z dne 5. januarja je „Učiteljski Tovariš“ nametal narodno-napredni stranki in njenim reprezentantom še debelejšo obraz. Že v prvem članku „Socijalno

LISTEK.

Nostradamus.

Šesto poglavje.

Pot k Skrivnosti.

III.

Štirje stražniki.

Zasadil mu je svoj pogled v zenice kakor dve bodali.

Mož je osupnil; potegnil si je z roko preko čela; Nostradamove ustnice so se zgenile, njegov pogled se je poostiril... Arkebuzir se je zvrnil vznak, z zaprtimi očmi in odprtimi usti.

Četrtega in zadnjega, ki je sedel na desni strani jetnika, je pograbila groza. Naglo spanje, ki je bilo padlo liki blisk na njegove tri tovariše, se mu je zdelo peklenška čarovnija. Začel se je križati in odmi-kati ter iztegnil roko proti vrvi, privezani vozniku za komolec, hoteč mu dati znamenje, da naj vstavi voz. Nostradamus je prijel za to roko in jo stisnil kakor z železnim pramačem. Obenem je dejal:

„Zaspite!“

Stražnik je z grozo razprl oči. Hripav je se mu je dvignil iz grla.

„Spite!“ je ponovil Nostradamus.

Mož se je boril še par hipov; nato je zaspal tudi on...

Nostradamus je obšla trenutna slabost. Četverni napor, ki mu ga je povzročilo us-pavanje teh krepkih, nedovzetnih natur, je bil izčrpal njegove moči. Nekaj hipov je lo-vil sapo, oklepaje se z roko nečesa, kar je viselo njegovemu desnemu stražniku ob bo-ku. Bila je skoraj še polna čutara. Nostra-damus jo je vzel, dvignil jo do ust in jo izpraznil duškoma. Močna tekočina mu je razbičala živce ter ordečila njegov bledi o-braz. Par trenutkov nato je odprl vrata ko-čije, obesil se na zadnji del voza in se spu-stil na cesto...

Ječa na kolesih pa je dirjala dalje in odnašala speče stražnike s sabo.

Nostradamus je ležal celo uro na trav-nati cesti, na istem kraju, kamor se je bil spustil z voza. Zrl je tjavendan, zaplobljen v strašno sanjarijo, in gledal s plamenečim očesom zvezde, vrteče se po vsemirju.

Ali je izkušal čitati to neizmerno knji-go, ker pravijo astrologi, da je pisana že naprej zpodovina človeštva v iskrenih se-čkah, sestavljenih iz svetov, ki dreve po svoji večni poti? Ali je iskal v teh nepo-znanih vesoljstvih skrivnost svoje usode? Ali je čakal kake krasne, tolažilne prikazni, da se mu pojavi v svetlobnem valovju, ki se je gibalo nad njegovo glavo? ... Kdo ve? ...

Njegova prijateljca, ta Roncherolles in Saint Andre, ki je na njiju postavil vse svo-je zaupanje, sta bila izdajalca. mrtva zanj. Mati, ki jo je toliko oboževal — mrtva. Mrtva ona, ki jo je ljubil z vsemi silami svoje duše. In mrtev nedvomno tudi oče njegov...

Ob tej misli ga je prešinil stresljaj. Sklonil je glavo. In čuteč vso težo razvalin nekdanje sreče, ki so ležale na njegovem srcu, se je razjokal...

IV.

Oporoka mrličeva.

Par dni kasneje je dospel Nostradamus v Montpellier. Popotoval je ponoči, dočim je počival po dnevi v kakem skrivališču; pil je vodo iz redkih potokov, ki jih je srečaval, in jedel je tupatam v kaki koči.

V Montpellieru ga je čakal zadnji uda-rec. Njegov oče je bil mrtev.

Izpraševal je starega služabnika, ki je čuval hišo, primerjal dneve in zadobil goto-vost, da bi bil dospel pravočasno in mogel rešiti očeta, če bi ga fapatični menih ne bil zadržal v Tournonu. A Nostradamus je bil prestal že toliko, da je ta nova žalost napravila nanj vsaj na videz le majhen vtis. Samo zaklel se je, da nikakor ne po-zabi imena Ignacija de Loyola, nato je vprašal očetovega služabnika Simona, naj mu pove, kakšne so bile starčeve zadnje ure.

delo učiteljstva in njegovi uspehi" lete strupene pšice na napredno stranko. V članku „Proč od demagogov“ pa piše „Učiteljski Tovariš“:

„Zaradi tega je povsem naravno, da ne igramo učitelji v koncertu političkih vzgojevalcev slovenskega naroda niti najtišjega instrumenta. Vse v slovenskem političkem svetu se vrši preko nas in brez o-zira na učiteljstvo. In vendar se ne godi to brez nas, ampak tiči povsod tudi učiteljsko delo. Kako to, da v kljub svojemu delu ne dosežemo uspehov? Kako to, da pripoznajo vsi odkritosrčni ljudje, da je naše delo vrednejše od drugih, a da smo pa učitelji manj vredni od drugih? Kako to, da smo sposobni skoro pri vseh društvi in korporacijah za tajnike in blagajnike, pevovodje in knjigovodje itd., a nesposobni za predsednike? Kako je to, da je nemalo učiteljev, ki so sodelovali v različnih političkih časopisov, a da je uspeh učiteljstvu naklonjene politike enak — ničli? Kako to, da je kronano vsako šarlatanstvo z uspehom, da pa žanjemo mi za svoje rodoljubno delo le nehvaležnost, ali kvečjemu v stanio zaviti kup fraz? Taka vprašanja nam silijo neprestano v glavo, razburjajo nam živce, motijo duševno ravnotežje, revolucionirajo našo lojalnost do vsega obstoječega, deprimirajo nas psihično in vplivajo demoralizirajoče na naš karakter. Ne vse to bi vedel le en odgovor: Naše delo ni smoteno, ni organizirano. Ker če bi bilo, bi ne stavilo učiteljstvo svojih moči na razpolago narodnim šarlatanom in demagogom. Zadnja faza našega upanja in hrepenenja govori dovolj glasno, da je res tako, žalibog tako in nič drugače. Slepci smo: politički slepci in ravno to je na vsem delu najžalostnejše. Žalostno je, silno žalostno, da morajo šele naši „naklonjeni“ šarlatani, prisiljeni po interesih žepa, spravljati luske z oči. Ni njihova zasluga, da delajo tako, a hvaležni smo jim vendarle. Pospešujemo tudi sami to njihovo delo zbujanja učiteljskih vrst iz letargije! Sursum corda tovariši.“

To je tako vnebovpijoča krivica in ob enem tako krvavo žaljenje narodno-napredne stranke in njenih poslancev, da popolnoma opravičuje našo zahtevo, naj pride do popolnega pojasnila med Učiteljsko tiskarno in med narodno-napredno stranko. Potrebno je toliko bolj, ker bi se Učiteljska tiskarna na eni strani rada z „Dnevom“ zasedrila med naprednim občinstvom in si pridobila med njim vpliv in dohodke, na drugi strani pa dela tako očitno na razdor v stranki in ščeje s krivičnimi obdolžitvami in z insultami proti narodno-napredni stranki in njenim poslancem.

DNEVNE VESTI.

Dr. Ivan Tavčar — novi ljubljanski župan. Ljubljanska tragedija je končana. Novoizvoljeni ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar, ki je v Ljubljani najpopularnejša oseba je že potrjen županom. V kratkem se vrši prva redna seja ljubljanskega občinskega sveta. Možje, ki so skušali uničiti avtonomijo slovenske prestolice, so po poldrugem letu najostrejšega boja popolnoma poraženi in ljubljanski napredni volilci gledajo lahkotno s ponosom na svojo zmago. Potrditev dr. Ivana Tavčarja ljubljanskim županom se je izvršila nenavadno hitro. Minuli so namreč komaj trije tedni, odkar je Ljubljana dobila svojega župana. Čisto gotovo je, da tega koraka ne smemo pripisovati morda naklonjenosti kranjskega deželnega predsednika barona Schwarza do Ljubljancev. Nasprotno! Potrditev dr. Ivana Tavčarja ljubljanskim županom ne pomeni ničesar drugega kakor popolno blamažo barona Schwarza in njegovega diktatorstva slovenskih klerikalcev. Dunajska vlada sama je zahtevala od Schwarza, da se nujno izrazi o novoizvoljenem ljubljanskem županu in odda svoje mnenje. Jasno je, da so na tako hitro rešitev vplivale zelo parlamentarne razmere. posebnost pa Mladočehi, v karem klubu sedi tudi ljubljanski državno-zbornski poslanec dr. Ravnikar. V Ljubljani nastanejo torej zopet redne razmere. Občin-

ske svetovalce čaka zelo težko delo. Ljubljana je po poldrugem letu interregua silno zaostala na vseh poljih. Težko, zelo težko bo zaceliti vse rane, toda upamo in tudi pričani smo, da bo napredna večina ukrenila vse, da spočetka vsaj deloma ublaži neznosne razmere, na katerih trpe vsi občani brez razlike.

Vaj ena se njemu je želja spolnila. Dr. Ivan Šušteršič voditelj slovenske klerikalne delegacije v parlamentu in načelnik vseslovenske klerikalne stranke v zadnjem času ni imel sreče. Dr. Ivan Šušteršič je mož izrednih parlamentarnih zmožnosti in organizator non plus ultra. Le tem njegovim izrednim zmožnostim je pripisovati dejstvo da je v prvi ljudski zbornici dirigiral najmočnejšo parlamentarno stranko „Slov. Enoto“ in izrabljaj njen vpliv v svoje umazane koristolovske namene kakor se mu je pač zljubilo. Čehi ga namreč še niso poznali in zato so šli za njim čez drn in strn. Edina želja dr. Šušteršiča je bila da postane jugoslovanski minister in gotovo bi Jugoslovani tudi že imeli svojega ministra krajana, ako bi ne bilo dr. Šušteršiča. Toda k sreči so se slovaškim strankam še v pravem času odprle oči. Nastopili so možje a la Masaryk, ki so javno obsojali koristolovsko politiko dr. Šušteršiča, ki je v resnici dovedla „Slovansko Enoto“ do popolnega razpada. In tako se je zgodilo, da je nekdanji tako mogočni dr. Šušteršič postal v drugi ljudski zbornici prava ničla, brez vsakega vpliva. Šušteršič je sicer parkrat napel vse moči, da se zopet povzdigne do prejšnje veljave. Toda zaman, ni se mu posrečilo. Zato je tudi opustil misel, da postane kedaj jugoslovanski minister in si izbral drugo korito. Najprimernejše se mu je zdelo, da postane kranjski deželni glavar in to se je tudi zgodilo. Pl. Šuklje je moral iti in napraviti prostor možu, ki ga je spravil na površje. Dr. Šušteršič je dosegel karjero, po kateri je hlepel in gotovo je, da se prejkoslej polagoma tudi umakne iz političnega življenja in vodstva klerikalne stranke, kateri je pripomogel do take moči.

Pazpust goriškega deželnega zbora. Razpust goriškega deželnega zbora je skoro gotova stvar. Sklicanje goriškega deželnega zbora k zasedanju, je vzbudilo po vsej deželi med opozicijskimi volilci velikansko ogorčenje in opozicijski poslanci že izvajajo svoje konsekvence. Italijanski klerikalni poslanci so položili svoje mandate, slovenski naprednjaki pa so sklenili, da se sej sploh ne vdeležijo. Italijanski liberalci in slovenski klerikalci, ki tvorijo večino, izrabljajo svojo moč na vse mogoče, četudi nezakonite načine, tako da je opoziciji sodelovanje sploh nemogoče. Korak italijanskih klerikalcev in slovenskih naprednjakov ki tvorijo manjšino, postane usodepolen za goriški deželni zbor, ki bo čisto gotovo razpuščen, kar bi bilo tudi edino pravično. Če je vladi kaj na tem, da se vsistvarijo redne razmere v goriškem deželnem zboru, mora vpoštevati tudi želje opozicije, kateri je kljub neznanju manjšini popolnoma onemogočeno sodelovanje.

Nekaj o istrskem učiteljsku. Skrb pri urejenju tako važnega kulturnega vprašanja za Slovence in Hrvate v Istri se je pokazala tudi v najširjih krogih našega naroda. Skoro vsi hrvatski časopisi so se do zdaj bavili več ali manj s tem predmetom presojajoč največ počasnost istrskih očetov domovine, ki so morali skrbeti, da izvrše zaključek „narodnega vijeća“, in kluba deželnih poslancev, namreč, da se premesti učiteljske na vsak način iz Kastva, ki nikakor ni sposobno za tako važno srednjo šolo, v kako drugo za to primerno mesto v Istri. V tem smislu so bile sprejete tudi razne resolucije ob priliki javnih sestankov v Voloskem—Opatiji in je bil izvoljen odbor, ki se mu mora zahvaliti, da so se štrajkajoči dijaki vrnili v šolo. Ali „odbor štirih“ izvršitelj (!) zaključkov kluba deželnih poslancev, je mislil, da je izpolnil veliko misijo, ko je konečno predal ministrstvu nekako spomenico in se vrnil domov, na mesto da je vlado potekel v njeni za nas tako škodljivi akciji in se e ergično uprinalo, da se v Kastvu sezida poslopje za 300.000 K, kar pomeni, da ostane c. kr. učiteljske za Hrvate definitivno v Kastvu. Ne

vemo, ali se bode sploh moglo kaj podvzeti proti temu; če je pa še kaj mogoče, naj se gospoda vendar enkrat gane in začne resno. „Poslije smrti, nema pokajanja“.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca decembra 1911. l. sledeči promet i. s. Prejemki. A. Redni dohodki: 1. Prispevki iz nabiralnikov 2.334 K 98 h, 2. Prispevki podružnic: Kranjsko 4.390 K 66 h, Štajersko 2.337 K 11 h, Koroško 50 K, Primorsko 5.124 K 65 h. Skupaj 11.902 K 42 h. 3. Razni prispevki 13.975 K 98 h. Skupaj 23.213 K 38 h. B. Izredni dohodki: 4. Prispevki za obrambni sklad 3.780 K 98 h. Skupaj 31.994 K 36 h. Izdatki: A. Redni izdatki: 1. Plače, remuneracije učit. osebju, razni računi, i. t. d. 15.347 K 64 h. B. Izredni izdatki: 2. Naložitev na glavnico, oziroma obrambni sklad 12.210 K 51 h. Skupaj 17.558 K 15 h. Torej probitka 4.436 K 21 h. Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

Občinske volitve za Šmihel-Stopice so vendar razpisane za dne 16. t. m. Kot v Prečini, najdemo tudi tu čudne izjeme. Župan Zurec je dal na občinski tabli razglasiti, da se „glasovi oddajo vsak dan od 8. dop. do 1. popoldne v občinski pisarni“ — toda kako hudiča, če do danes niti en volilec še ni prejel glasovnic. Tak humbug uganja kandijski paša Štembur s svojimi volilci pred očmi c. kr. politične oblasti. V resnici namerava glasovnice razdati še le zadnji dan pred in pri volitvah, kot se je to zgodilo v Prečini. Kot kandidati so izbrani sami klerikalni kimovci ki jih je potrdil šmihelski župnik kot vzor katoličane. Njegov kaplan Kastelic že agitira v cerkvi, v spovednici pa tudi zunaj od hiše do hiše. Liberalci pa spe spanje pravičnega, pridno zahajajo k Štemburju, če prav se ta iz njih javno in zahrbtno norce dela. Nekaj opozicije se pojavlja v Kandiji; resni možje bočejo Zureca vulgo Štemburja vreči raz županski stolec ter posaditi nanj tovarnarja Kosička, delavnega v obče priljubljenega moža. Veliko pa je kimovcev ki kot opice venomer prikimujejo temu, kar „gospod reko in izpovedo“. Kdaj jih bo pamet srečala, tega še sami ne vedo.

Iz dolenskega Krasa se nam poroča:

Velik vihar je divjal po našem dolenskem Krasu v noči od nedelje in ponedeljek. Že nekaj časa pred tem viharjem je bril močen južni veter, ki je stopil ves sneg raz vršacev naših Gorjancev ter sosednjih kočevskih hribov. Sledila je krasna mesečna mirna nedeljska noč; kar se v pozni uri prebudi močen jug, katerega zayrne še močnejša burja; sprijela sta se pošteno ter zdijvala v strašen vrtnčasti vihar, ki je ponekod povzročil precej škode, povsod pa veliko strahu. Proti jutru je vihar ponehal, sledil mu je krasen a mrzel dan. Dolenski kras je danes popolnoma brez snega.

Prečinski župan Vintar, tudi v Trstu slavnoznan je prišel s svojimi tovariši vred iz božičnih „počitnic“, katere mu je radi znanih volilnih sleparij v Prečini, privoščil preiskovalni sodnik. Kar je „Jutro“ že v svojem prvem poročilu omenilo, se je res zgodilo. Zdaj ko so ptički na prostih nogah vračajo celo krivdo na — liberalce. Dičnega „župana“ Vintarja ni kar nič sram se po mestu primojkršendušati, da je on „nedolžen“ in da so zaboj z volilnim aparatom razbili „nasprotniki“ torej narodno-napredni volilci. Ta je pa lepa! Narodno-napredni volilci, ki so imeli zagotovljeno znatno večino, pa bodo šli razbijati zaboj, uničevati svoje glasovnice ter jih nadomeščati s klerikalnimi? Kdor kaj takega vrjame, mora biti tako neumen, kot je „primojkršenduš-župan“ Vintar — pameten. Zdaj vodi županske posle podžupan, to se pravi bi jih moral voditi, v resnici pa jih vodi še „primajkršenduš župan“ Vintar in njegova pokrovitelja župnik in kaplan. Klerikalci so tako nepredvidni — in na to opozarjamo g. preiskovalnega sodnika — da zdaj govore, da dobi vsak volilec po 5 K, če bo pri novih volitvah Vintarja volil. Povrh teh 5 K dobi še vsak pijače in jedi, da se bo „vse kadilo“. Vse to se popije iz Vintarjevega žepa, če bi iz Ljubljane oblubljen „pomoč“ pomotoma izostala. Vintar je

mož, znan, da rad plača; to se bo dognalo, kadar pride na vrsto vprašanje občinskih računov, kjer pridejo jako zanimive stvari na dan. Komisar Golija je dobil od deželne vlade priznanje; ker je pustil zaboj z glasovnicami več kot 8 dni po volitvah v nezaklenjeni sobi starc šole in ker so se volitve sploh tako „redno in točno“ izvršile. Po izgledu Akačiča ki je kot bivši kazenski sodnik preganjal iz osebne mržnje neljube mu osebe, pa je zato hitreje avanziral, bo tudi Golija pri prvi priliki izjemoma avanziral... vse to radi izjem pri občinskih volitvah v Prečini.

„Domovina“ v Gradcu. Slovensko izobraževalno društvo „Domovina“ v Gradcu je imelo v nedeljo 7. t. m. svoj občni zbor v „Weinhecke“. Občni zbor je bil od članov in prijateljev društva dobro obiskan, kar kaže, da je Domovina za naše nižje in srednje stoji o Gradcu velikega pomena. Društvo izkazuje po poročilu odbornikov 120 članov. Priredilo je tekom leta več zabav, veselje in drugih društvenih prireditve, ki so po večini dobro uspele. Člani društva imajo na razpolago slovenske časopise in knjižnice. Bilanca društvenih računov izkazuje nekaj dobička, vendar je bilo treba članarino za 10. vin. povečati ker ima društvo svoje izdatke. Odbor je storil svoje dolžnost in so bili pri volitvah izvoljeni večinoma stari odborniki. Novi odbor je apeliral na podporo članov, kajti le v skupnem delu se more vzdržati in povzdignuti društvo. Predavanj doslej društvo ni prirejalo, ker ni bilo predavateljev. Klerikalno društvo „Kres“ je vedelo lani poročati o 49. predavanjih, ki so jih imeli klerikalni dijaki. Kaka so bila ta predavanja, se ne da reči — ampak bila so. Napredno dijaštvo ni izpolnilo svoje dolžnosti do „Domovine“ in vendar bi se moralo to dijaštvo posvetiti graškemu slovenstvu ter ga moralno podpirati. Novi odbor bo skrbel, da bo društvo tudi v tem oziru več nudilo. Društveni pevski zbor je izgubil svojega pevovodjo, enako tamburaški zbor. Treba bo najti novih sil, da se bo zopet gojilo petje in tamburanje. Društvo ima svoje društvene prostore od katerih plačuje 40 K mesečno, društveno življenje pa se ne more po volji razvijati, ker je za veselice težko dobiti primernih lokalov. Tudi „Domovina“ bo rešena, kadar se uresniči v Gradcu misel skupnega „Društvenega Doma“ kjer bi imela svoje lokale vsa napredna društva: „Triglav“, „Tabor“, „Čitalnica“, „Sokol“ in „Domovina“, tam bi bila na razpolago skupna čitalnica, časopise, dvorana za veselice i. t. d. V lastnem domu bi se moglo graško društveno življenje mnogo lepše razvijati in našli bi se v slovenskem krogu mnogi, ki se zdaj izgubljajo v nemškem morju. Dolžnost slovenstva bi bila posvečati temu vprašanju vso pozornost in skušati čem prej rešiti to za nas vse važno vprašanje; kajti sedaj še tisoči niso organizirani in se izgubljajo tako blizu in vendar tako daleč od domovine. Dokler se ta misel ne uresniči je graško slovenstvo odkazano na samopomoč. Poglejte, kaj store Čehi za dunajske Čehce in kaj storimo mi za graške Slovence. Zato je dolžnost domovine, da podpira graško „Domovino“, da bo mogla uspešno vršiti svoje delo in bo na skrajni severni točki stala na braniku domovine. To je klic s severa.

Poroke V Zagorju ob Savi se je poročil v pondeljek g. Janko Marušek, brivski mojster z gospo Anico Laneger. V Podgrudu v Istri se je poročil g. Tihomil Jenko, trgovec z gđc. Zinko Damjan iz Litije. Bilo sreče!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Praga, 9. jan. Tramvajski uslužbenci so sklenili, ako se jim ne poviša plača za 80 od sto stopiti v stavko. Obenem zahtevajo obvezno odpravo napitnine.

Dunaj, 9. jan. „Die Zeit“ prinaša iz Berlina vest, da bo nemški cesar Viljem s svojo soprogo sredi meseca maja, ko se bo vračal z otoka Krfa, obiskal cesarja Franca Josipa. V Schönbrunn ostane Viljem en dan.

Pariz, 9. jan. V državni livarni topov v Ronellu pri Angonteme je počil kotel; 30 tisoč kg. vrele bronove tekočine se je razlilo, ter opeklo petnajst delavcev, dva sta bila takoj mrtva, drugi se bore s smrtjo.

Pariz, 9. jan. Vse velesile bodo priznale aneksijo Tripolitanijske po Italiji, samo Nemčija tega noče storiti. Italijanski poslanik v Berlinu upa, da se mu bo posrečilo pridobiti nemško vlado za to, da ne bo delala sitnosti, ker se računa z gotovostjo, da bo takoj po razpustu turške zbornice mir sklenjen. Signatarne velevalsti so o tem že obveščene. —

Peterburg, 9. jan. Ruska je policija prišla zadnje dni na sled obsežni zaroti proti carju Nikolaju. Vse novejšje aretacije profesorjev, zdravnikov in dijakov so v zvezi s to zaroto. Pričakujejo nadaljnih senzacijnih razkričij.

London, 9. jan. Tusem poročajo iz Pekinga: Sedaj začasno še vlada primirje med cesarskimi in vstaškimi četami. Republikanci se pripravljajo na odločilen spopad začetkom spomladi. Republikanci tudi nabavljajo vse potrebno orožje in vso municijo na Japonskem. Popolnoma prezirajoči pekinško vlado skličejo republikanci prihodnje dni ljudski zbor v Šangaj.

Nizza, 9. jan. Tramvajski uslužbenci so na sinočnjem shodu sklenili vstopiti v stavko, ker se njihovim zahtevam ni ugodilo.

Bruselj, 9. jan. Generalna stavka bo v par dneh dosegla vrhunec. Že sedaj je večina delavstva med štrajkujočimi.

Montreal, 9. jan. Pri železniški nesreči med postajkma St. Vinzenz in Terebone, so bili ubiti trije potniki, šestnajst jih je bilo ranjenih.

Razne vesti.

*** Ogrski civilni zakon tudi v Avstriji veljaven.** Najvišje sodišče na Dunaju je sedaj rešilo vprašanje glede veljavnosti t. zv. ogrskega zakona. Avstrijski državljani A. je bil poročen po rimsko-katoliškem obredu z B. Kmalu sta se ločila od mize in postelje. A. pa se je hotel nato poročiti z avstrijsko državljanko C. V ta namen je zaprosil pri pristojni politični oblasti, da ga odveže avstrijskega državljanstva in se je pustil adoptirati po nekem ogrskem državljanu, ne da bi zapustil svoje dosedanje bivališče. Postal je na podlagi adopcije ogrski državljani in je z ozirom na to prosil pri ogrskem sodišču za popolno ločitev zakona s svojo prvo ženo B. Na to se je A. poročil na Ogrskem s C, ki je tudi med tem časom dosegla ogrsko državljanstvo, ne da bi svoje domovine Avstrije zapustila. Najvišje sodišče je priznalo veljavnost tega na Ogrskem sklenjenega zakona. —

*** Nesreče na polju avijatike.** S kruto roko zahteva avijatika vsako leto večjih žrtev. Od leta do leta se množi sicer število avijatikov, obenem pa tudi roko v roki število nesreč. Na celnem svetu je minulo leto ponesrečilo in takoj umrlo 80 zračnih letalcev, med temi 2 dami in 78 moških. Največ je bilo Francozov 28, Amerikancev 18 in Nemcev 14. Ponesrečili so tudi 3 avstrijski letalci: Slovenec Rusjan v Belgradu, Nemec Wiesenthal in Italijan Mosca. Še več pa je bilo nesreč z lahkimi in težkimi telesnimi poškodbami, med temi 15 v Avstriji.

*** Hud mraz.** Iz New-Yorka poročajo: Vsled nenavadno hudega mraza so na sv. treh kraljev dan zmrznile 4 osebe. Ljudska prenočišča so prenapolnjena in reveže spravljajo čez noč tudi v mestne mrtvašnice.

*** Število samomorov na Dunaju l. 1911.** Policija priobčuje statistiko samomorov na Dunaju v letu 1911. Glasom te statistike znaša število samomorov on enjenega leta 1416 (l. 1010.—1458). Od teh je 890 moških in 526 žensk. Od gorenjih 1416 smrtnih kandidatov je izvršilo resničen samomor 530 (379 moških in 151 žena.) Splošno že nekaj let sem opazujejo na Dunaju rapidno pomnožitev samomorov nedoraslih in nedoletnih. Najmlajši morilec je bil neki devetletni deček, ki je v aprilu skočil pod cestno železnico. Zaradi nesrečne ljubezni si je vzelo življenje 29 moških in 14 ženskih, zaradi ne-

ozdravljive bolezni 84 mož in 23 žena, vsled bede 21 mož in 2 ženi, vsled slabega gmotnega položaja 30 možkih in 2 ženi, iz blaznosti 47 mož in 27 žen.

*** Petrov novič.** Omejena duhovščina na kmetih še vedno oznanja raz prižnec, da se na temu papežu slabo godi, da je „papež — ubogi jetnik vatikanski“. Seveda papež ne more živeti kakor Jezus Krist, ki je cestoval in potoval od kraja v kraj, ampak mora vzdrževati tudi — kakor drugi potentati — razne sinekure in podpirati razna, pristno katoliška podjetja. Za to pa je potreba nekaj milijonov rožljajočega in tekajočega Petrovega noviča. In kam in v kakšne namene porablja papež milijone? Podpira razna društva. Sedaj je v Inomostu na Tirolskem bankrotiralo dijaško podjetje „Akademični dom“, za katerega vzdrževanje je pošiljal papež obilo tisočakov, zanimivo pa je tudi, da je naša vlada dovoljevala podpore temu društvu. Katoliški študentje na Inomoški visoki šoli so se zabavali na stroške papeževe in avstrijske vlade.

*** Menih Mačoh pred sodiščem.** Ia Varšave poročajo: Po več kot leto trajajoči preiskavi je sedaj glavna obravnava proti katoliškemu menihu — morilecu Mačohu in tovarišem določena na dan 27. februarja t. l. Na več tednov odrejena obravnava bo pred okrožnim sodiščem v Pjotrkovu. Glavni krivec Mačoh je obtožen, da je zavratno umoril svojega brata, da je ponaredil več listin in da je ukral 9000 rubljev iz samostanskega zaklada v Čenstohovi in 5000 rubljev iz zapuščine samostanskega oskrbnika p. Bonaventure. Katoliška duhovščina je vse strune napela, da bi zadevo potlačila. Zaman. Obravnava bo javna in bo zaslišanih 88 prič.

*** Papež in vojna v Tripolisu.** Že začetkom tripoliške vojne je časopisje prineslo vest, da je Vatikan, posebno papež Sarto zelo navdušen za vojno in da blagoslovlja orožje italijanskih vojakov, da bi z božjo pomočjo pokončali neverne mohamedance. Vatikan s modrebi umevno je zanikal te vesti. No italijanski klerikalizem pa skuša iz te vojne kovati poseben dobiček. Kupčija je kupčija in vsak premeten trgovec mora tudi poznati dušeslovje. V tem so gotovo rimsko-katoliški trgovci z verskim prepričanjem pravi mojstri. Sedaj krožijo po Italiji letaki rimskih duhovnikov, ki naznanjajo italijanskemu ubogemu ljudstvu, da se boro maše-zadušnice za končno zmago italijanskega orožja po jako nizkih tarifih. Tudi Vatikan bo imel svojo korist od tripoliškega klanja!

*** Mednarodni dnevnik.** Dne 1. jan. 1912. začel je izhajati v Parizu mednarodni dnevnik „Le Journal international“. V redakciji tega lista ki hoče biti res v pravem pomenu besede internaci onalen, sede zelo odlični moške vseh večjih kulturnih narodov. Tiskan je v francoskem jeziku, toda noben urednik ne sme biti Francoz, da je tako vsaka pristranost odpravljena. Vprašanja, ki se tičejo kake narodnosti, se v njem ne rešujejo. Tudi o umetnosti in literaturi se bo razpravljalo samo ako ima ista vrednost kot mednarodna. Redaktor je v Parizu živeči ameriški žurnalist Th. Stauton.

Mali oglasi.

Inteligentna gospodična želi koral z mladim, inteligentnim gospodom pol šifro „Slovenka“ pošto ležeče Žulec, Štajersko.

Trgovski prostori se oddajo takoj v najem. Več pove Mat. Šafarič Radeče pri Zid. moslu.

Odda se lepo meblirana mesečna soba s 15 januarje o na Poljanski cesti št. 3., pritiče v Ljubljani.

Dve ko opletne postelji z žonice ni, blazina i in odeja i, se takoj prodaste. Poizve se v upravi „Jutra“ v Ljubljani.

Odda se zračna svetla soba s posebnim vhomom z opravo ali brez nje takoj ali s 15 januarjem. Ahaclova cesta 5.

Proda se „Slovenska ljudska kavarna“ v ulici Solitar o št. 16, Trst.

Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik Milan Plut. Tiska Tiskarna Dolenc (Fron Polić) v Trstu.

M. RAVTAR

delikatesna trgovina in vinarna
Ljubljana — Jurčičev trg št. 3
priporoča svojo veliko zalogo raznih
jestvin, finih namiznih
in desertnih vin, likerjev, ko-
njaka in šampanjca

Export kranjskih klobas.

Slav. društvom posebno nizke cene.
Za veselice dam blago tudi v komisijsko
prodajo.

— Številka telefona 291. —

Priporoča se za vsa v svojo stroko
spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevlarski mojster

v LJUBLJANI

Sodnijska ulica št. 3.

Dobe se tudi izgotovljena obuvala.
Izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

Hôtel „TRIGLAV“

na Jesenicah

oddaljen 2 minuti od kolodvora, sobe
za tujce, dobra kuhinja, najboljša vina,
cene nizke.

Kavarna z biljardom.

LOVRO HUMER, hotelir.

MESO!

Vsak dan sveže goveje, telečje, ovčje
ali svinjsko meso od stegna 5 klg.
K 4.80, prekajeno K. 7.— franko po
povzetju razpošilja

F. Jaszovics,
Herincse na Ogrskem.

Dobro izurjena

kuharica se sprejme

takoj za ljubljansko kavarno.
Kje pove uprava «Jutra» v Ljubljani,
Poljanska cesta 7.

40 klavirjev in harmonijev

dvornih tvrdk:

Bösendorfer, Czapka, Heitzmann, Stelzhammer, Stingl in Hörügl

nudim slavnemu občinstvu na vpogled in izbiro. Ker sem izključno edini zastopnik
na Kranjskem zgoraj omenjenih dvornih tvrdk, svarim vsakogar pred nakupom event.
falzifikatov. Vsakdo kupi pri meni za najmanjše obroke (K 18.—) najboljši instrument.

Najcenejša izposojevalnica. — Točna postrežba. — Viole od 5 K naprej. —
Vse glasbeno orodje in muzikalije v velikanski zalogi. — Uглаševanja in popravila
vseh glasbil.

ALFONZ BREZNIK c. kr. izvedenec in
učitelj „Glasb. Mat.“

Ljubljana — Kongresni trg šte. 15.

NAROČAJTE NOVI

jubilejni cenik

s koledarjem, ki se dobi tudi po pošti brezplačno!

Za ženine in neveste

največja izbira, graviranje v poročne prstane zastonj.

— Najboljše ure „UNION“. —

Največja izbira zlatnine in srebrnine.

Za obilni obisk se priporoča

Fran Čuden v Ljubljani
nasproti Frančiškanske cerkve.

Glavno zastopstvo

za Kranjsko s sedežem
v Ljubljani

— odda dobro vpeljana zavarovalnica. —

Reflektanti vpošljite pismene ponudbe z navedbo
referenc pod širo «Glavni zastop 1000» na uprav-
ništvo tega lista v Ljubljani, Poljanska cesta št. 7.

Del. glavnica K. 8.000.000. **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K. 800.000

Stritarjeva ulica šte. 2 (lastna hiša)

Promese za bližnja žrebanja:

Promese kreditnih srečk à K 26.—

Promese srečk za uravnavo Donave à K 16.—

Promese ljubljanskih srečk a K. 10.—

Promese zemljiških srečk II. em. à K 6.—

Žrebanje dne 2. januarja 1912

Žrebanje dne 2. januarja 1912

Žrebanje dne 2. januarja 1912

Žrebanje dne 2. januarja 1912

Glavni dobitok K 300.000.—

Glavni dobitok K 120.000.—

Glavni dobitok K 50.000.—

Glavni dobitok K 100.000.—

Vse 4 promese skupaj K 56.—

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2%.